

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 października 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił H. W. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ, powołując się na przepis art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego 60 lat dla mężczyzn, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999 r.) osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat, oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 25 lat dla mężczyzn. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego. Organ rentowy wskazał, że wnioskodawca do dnia 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił wymaganego przez ustawodawcę stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Do stażu pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie zaliczył okresu zatrudnienia w (...) Spółka z o.o. w okresie od 02.12.1982 r. do 12.12.1999 r., gdyż na przedłożonym świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie są wymienione: wykaz, dział, pozycja i punkt oraz zarządzenie resortowe lub uchwała na podstawie, którego można stwierdzić wykonywanie pracy w szczególnych warunkach. (decyzja k. 33 akt ZUS)

Wnioskodawca uznał powyższą decyzję organu rentowego za krzywdzącą i w dniu 30 listopada 2016 r. złożył od niej odwołanie wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do świadczenia emerytalnego. Wnioskodawca podniósł, że w spornym okresie od 02.12.1982 r. do 12.12.1999 r. w (...) Spółka z o.o. w S. świadczył pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako palacz kotłowy, maszynista kotłów – palacz. Według ubezpieczonego przedmiotowa praca jest wyszczególniona w wykazie A, Dziale XIV poz. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz.43 z późn zm.).(odwołanie k. 2 - 7)

Pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. (protokół rozprawy z dnia 24.08.2017 r. oświadczenie pełnomocnika wnioskodawcy 00:26:06)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie wywodząc jak w zaskarżonej decyzji. (odpowiedź na odwołanie k. 13 – 13 verte)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił, co następuje:

H. W. urodził się w dniu (...) (okoliczność bezsporna)

Wnioskodawca w okresie od 01.09.1971 r. do 30.11.1982 r. był zatrudniony na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Fabryce (...) w S.. (świadectwo pracy k. 10 akt ZUS)

We wskazanym wyżej zakładzie pracy wnioskodawca pracował jako ślusarz – spawacz. (zeznania wnioskodawcy z dnia 24.08.2017 r. 00:03:58 – 00:26:02, świadectwo pracy k. 10 akt ZUS)

W okresie od 02.12.1982 r. do 26.03.2005 r. ubezpieczony świadczył pracę na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Spółka z o.o. w S. następcy prawnego zakładów: w Zakładzie (...) w S. i Zakładach (...). (świadectwo pracy k. 29 akt ZUS)

U wskazanego wyżej pracodawcy wnioskodawca otrzymał angaże na następujące stanowiska pracy:

- od 2.12.1982 r. – pomocnika palacza kotłowego;
- od 1.08.1983 r. – palacza kotłowego;
- od 1.05.1998 r. – ślusarza;

- od 1.05.1999 r. – konserwatora;

- od 13.12.1999 r. – młynowy mas ferrytowych;

- od 1.06.2001 r. – operatora produkcji. (umowy o pracę, angaże w aktach osobowych k. 27)

Zakład (...) w S. miał swoją kotłownię. Od 1982 r. ubezpieczony pracował tam jako pomocnik palacza kotłowego. Na jednej zmianie pracował palacz i pomocnik. Jako pomocnik zajmował się odzuzłaniem, nawęglaniem, przywoził węgiel, czyścił kominówki i pomagał palaczowi. Ubezpieczony wywoził też szlakę, sprzątał, nawęglął, czyścił wymienniki pyłu. Pomocnik palacza nie odpowiadał za prace kotłowni i miał mniejszy zakres zadań, tj. nawęglął, wywoził pyły. Od 1.04.1983 r. do lipca 1983 r. ubezpieczony zastępował chorego palacza a następnie od 1.08.1983 r. otrzymał on angaż na palacza w kotłowni. Palaczem był do 30.04.1998 r. Wnioskodawca pracował jako palacz kotłów rusztowych wodnych typu przemysłowego niezautomatyzowanych. Były to kotły rusztowe, wodne, typu przemysłowego. Były to trzy duże kotły i oprócz tego jeden mały na ciepłą wodę. To była trzy piętrowa, duża kotłownia, która ogrzewała cały zakład pracy liczący około 100 pracowników. Palacz odpowiadał za pracę całej kotłowni i za pracę kotła. Jako palacz wnioskodawca obsługiwał kotły, musiał dbać o temperaturę wody, o prawidłową pracę rusztów, musiał we właściwym stanie utrzymywać kotły, aby była właściwa temperatura, musiał też zwracać uwagę na ciśnienie wody w sieci. Po okresie grzewczym, tj. latem odbywała się konserwacja zbiorników, czyszczenie kotłów. Sezon letni trwał od 1 maja do października danego roku. W okresie letnim ubezpieczony był oddelegowywany do innych prac, niż prace niezautomatyzowanego palacza i rusztowych kotłów wodnych. W sezonie letnim funkcjonował mały kocioł, a w sezonie grzewczym były trzy kotły przemysłowe. W sezonie letnim ubezpieczony zajmował się rozkręcaniem kotłów, czyszczeniem wymienników, czyszczeniem zbiorników wodnych, czyszczeniem kanałów kominowych, czyścił też odzuzłaczę, również przeczyszczał leje zypowe do mialu i palił w kociołku podgrzewającym wodę. To był kocioł, który ogrzewał ciepłą wodę. Przez cały okres letni była podgrzewana woda i wtedy wnioskodawca pełnił też funkcję palacza w zmniejszonym wymiarze czasu pracy. Czyszczenie kotłów zajmowało mu dwie godziny dziennie. Wnioskodawca sam palił w tym kotle, musiał nawieść węgla, odzuzlić go, wygasić kocioł i wyczyścić. Kotły czyścił on szczotkami i powietrzem. W okresie od maja 1994 r. do 15 października 1994 r. były wymieniane rury na odcinku od kotłowni do hali i wnioskodawca pracował jako pomocnik przy montażu tych rur wodociągowych. Kiedy wnioskodawca pracował przy remoncie i wymianie rur to palił inny palacz w kotle do ogrzewania wody, gdyż było czterech palaczy. Gdy wnioskodawca układał rury to już nic innego wówczas nie robił. (zeznania z dnia 16.05.2017 r. wnioskodawcy 00:41:37 – 00:58:25, z dnia 24.08.2017 r. 00:03:58 – 00:25:00 i z dnia 19.09.2017 r., k. 87 – 88, świadków z dnia 16.05.2017 r. A. D. 00:12:59 – 00:18:40, świadka M. S. 00:21:24 – 00:28:36, świadka M. B. 00:30:26 – 00:37:02, umowa o pracę oraz angaże w aktach osobowych k. 27, pisma oddelegowujące wnioskodawcę do innych prac: z 7.05.1984 r., 29.06.1984 r., 4.09.1984 r., 1.05.1985 r., 11.07.1985 r., 18.09.1985 r., 29.04.1994 r.)

Wnioskodawca udowodnił posiadanie łącznie 27 lat, 4 miesiące okresów składkowych i nieskładkowych. (okoliczność bezsporna)

Wnioskodawca nie przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego. (okoliczność bezsporna, a nadto zeznania wnioskodawcy z dnia 16.05.2017 r. 00:58:25)

W dniu 31 sierpnia 2016 r. ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury. (wniosek k. 1 – 8 akt ZUS).

Decyzją z dnia 28 października 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił H. W. prawa do emerytury, z uwagi na fakt, że wnioskodawca do dnia 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił wymaganego przez ustawodawcę 15 letniego stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. (decyzja k. 33 akt ZUS)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie, w szczególności o dokumenty zawarte, w załączonych do akt sprawy, aktach emerytalnych ZUS oraz aktach osobowych z (...) Spółka z o.o. w S., nadto o zeznania świadków: A. D., M. S. i M. B. a przede wszystkim wnioskodawcy H. W., który w swoich zeznaniach wprost przyznał, że w spornym okresie był poza sezonem grzewczym, tj. z reguły

od maja do października oddelegowywany do innych prac, niż czynności nieautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego, tj. do prac remontowych oraz czyszczenia kotłów i prac przy montażu rur. Powyższe wyklucza zatem, by prace w charakterze palacza były wykonywane w tych okresach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Podobnie także świadkowie w swych zeznaniach wskazali, że poza okresem grzewczym wykonywane były inne prace przez wnioskodawcę.

Sąd odmówił zatem wiary dokumentowi w postaci świadectwa pracy w szczególnych warunkach wystawionego przez (...) Spółka z o.o. w S., gdzie wskazano, że przez cały sporny okres ubezpieczony wykonywał prace stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako nieautomatyzowany palacz rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego, gdyż pozostaje to w oczywistej sprzeczności z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym dokumentami załączonymi do akt osobowych wnioskodawcy z tego zakładu pracy.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego i poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych, odwołanie H. W. nie zasługuje na uwzględnienie i podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1383 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura, po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat- dla kobiet i 65 lat- dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zaś ust. 2 w/w przepisu stanowi, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Stosownie do art. 32 ust. 1 powołanej ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Ustęp 2 tego przepisu stanowi natomiast, że dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Ustęp 4 cytowanego przepisu stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ustępie 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ustępie 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Przywołane przepisy dotychczasowe to Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz.43 z późn zm.). W myśl § 2 tego Rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ustęp 2 Rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. W § 3 ustawodawca wskazał, że za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany „wymaganym okresem zatrudnienia” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Z kolei § 4 tego rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W przedmiotowej sprawie nie był kwestionowany wymagany ogólny okres zatrudnienia. Ubezpieczony udowodnił bowiem posiadany okres składkowy i nieskładkowy, który przekracza wymagany 25 - letni okres.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było udowodnienie przez wnioskodawcę wymaganego okresu - 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy nie uznał do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia ubezpieczonego w (...) Spółka z o.o. w okresie od 02.12.1982 r. do 31.12.1998 r.

Okresy pracy w szczególnych warunkach, stosownie do § 2 ust. 2 cytowanego rozporządzenia, stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Brak takiego świadectwa nie wyklucza jednak dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. Stanowisko takie wielokrotnie zajmował Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku (II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239) stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udawadniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz 49 ze zm.) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

W ocenie Sądu Okręgowego brak jest podstaw prawnych do zaliczenia w całości do stażu pracy w szczególnych warunkach spornego okresu zatrudnienia od 02.12.1982 r. do 12.12.1999 r. w (...) Spółka z o.o.

W przeprowadzonym postępowaniu ubezpieczony nie udowodnił, że wykonywał prace w szczególnych warunkach jedynie jako palacz niezautomatyzowany rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego w okresie od 02.12.1982 r. do 12.12.1999 r. w (...) Spółka z o.o. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wskazać należy, że przede wszystkim z zeznań samego wnioskodawcy H. W. jak i z zeznań świadków wynika, że w spornym okresie od 02.12.1982 r. do 31.12.1998 r. wykonywał on nie tylko obowiązki polegające na pracy niezautomatyzowanych palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego, czy oczyszczacza tych kotłów to jest prace przewidziane w załączniku do przywołanego na wstępie Rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 r.- Wykazie A zatytułowanym "Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego" określone w Dziale XIV poz. 1 i poz. 2 , ale również inne prace nie będące pracami w warunkach szczególnych.

Po okresie grzewczym, tj. latem odbywała się konserwacja kotłów. Sezon letni trwał od 1 maja do października danego roku. W okresie letnim ubezpieczony był oddelegowywany do innych prac, niż prace niezautomatyzowanego palacza i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego. Ubezpieczony oprócz prac palacza zajmował się też rozkręcaniem kotłów, czyszczeniem wymienników, czyszczeniem zbiorników wodnych, czyszczeniem kanałów kominowych, czyścił też odzūżlacze, również przeczyszczał leje zsykowe do miału. Czyszczenie kotłów zajmowało mu dwie godziny dziennie. Kotły czyścił szczotkami i powietrzem. W okresie letnim kiedy wnioskodawca był oddelegowany do innych prac zajmował się też kładzeniem rur. W okresie od maja 1994 r. do 15 października 1994 r. były wymieniane rury od kotłowni do hali i wnioskodawca pracował jedynie wówczas jako pomocnik przy montażu tych rur wodociągowych. Kiedy wnioskodawca pracował przy remoncie i wymianie rur to palił inny palacz w kotle do ogrzewania wody, gdyż było czterech palaczy. Gdy wnioskodawca układał rury to już nic innego nie robił, co sam przyznał w swych zeznaniach. Nadto należy zauważyć, że w okresie od 2.12.1982 r. do 31.03.1983 r. (według angażu do dnia 31.07.1983 r.) wnioskodawca był pomocnikiem palacza kotłowego, który miał mniejszy zakres zadań, niż palacz, a od dnia 1 maja 1998 r. do 31 grudnia 1998 r. wykonywał on pracę ślusarza. Wnioskodawca w tych okresach nie

udowodnił, aby pracował w szczególnych warunkach. Powyższe okoliczności świadczą o tym, iż wnioskodawca nie udowodnił, iż w zakładzie tym pracował stale i w pełnym wymiarze w szczególnych warunkach w wymiarze 15 lat. Wnioskodawca nie udowodnił też, że w szczególnych warunkach pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w innym jeszcze zakładzie pracy.

Z powyższego wynika zatem bezsprzecznie, że poza pracą polegającą na pracy nieautomatyzowanych palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego wnioskodawca wykonywał także czynności remontowe, konserwacyjne a także czyścił kotły i montował rury. Z powyższych względów Sąd zakwestionował wydane przez pracodawcę świadectwo pracy w szczególnych warunkach za cały okres zatrudnienia wnioskodawcy w tym zakładzie w okresie od 2.12.1982 r. do 12.12.1999 r. jako palacza kotłowego i maszynisty kotłowego.

W niniejszym postępowaniu Sąd Okręgowy podziela pogląd wyrażony w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2008 r., sygn. II UK 133/08, opubl. LEX nr 658191, zgodnie, z którym „Tylko okresy wykonywania zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy wypełniają weryfikowalne kryterium uznania pracy o cechach znacznej szkodliwości dla zdrowia lub znacznego stopnia uciążliwości, lub wymagającej wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Stałe wykonywanie takich prac oznacza, że krótsze dobowo (nie w pełnym wymiarze obowiązującego czasu pracy na danym stanowisku) lub okresowe, a nie stałe świadczenie pracy wyklucza dopuszczalność uznania pracy za świadczoną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wskutek niespełnienia warunku stałej znacznej szkodliwości dla zdrowia lub stałego znacznego stopnia uciążliwości wykonywanego zatrudnienia” (por. też wyrok SN z dnia 19 maja 2011 r., sygn. III UK 174/10, opubl. LEX nr 901652)

Motyw przyświecający ustawodawcy w stworzeniu instytucji przewidzianej w art. 32 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS opiera się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach **stale i w pełnym wymiarze czasu pracy** obowiązującym na danym stanowisku pracy przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. (por. wyrok SN z dnia 29 czerwca 2011 roku, sygn. akt. III UK 3/11, opubl. LEX nr 966816)

W tym miejscu zatem uznać należy, że H. W. nie spełnił jednego z wymaganych przez ustawodawcę warunków do uzyskania prawa do emerytury określonych na mocy art. 184 ustawy, to jest nie posiada wymaganego stażu pracy w szczególnych warunkach w ilości 15 lat. Bezprzedmiotowym jest więc badanie pozostałych przesłanek warunkujących przyznanie powyższego świadczenia.

Zgodnie bowiem z treścią art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa.

Mając na uwadze wskazane wyżej okoliczności Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie H. W., jako niezasadne, uznając tym samym prawidłowość wydanej w dniu 28 października 2016 r., decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T..

Zarządzenie: odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy.

K.B.